

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

ca. 100 mill. kr. og for 1951 et underskud på ca. 500 mill. kr., ialt fra nu af til udgangen af næste år ca. 600 mill. kr.

Hertil kommer imidlertid visse yderligere valutaudgifter. Der er ikke i disse overslag taget hensyn til de ekstraordinære udgifter, som man må regne med til nødvendige beredskabskøb af medicinalvarer, og til de valutaudgifter, som vil blive nødvendige i forbindelse med udbygningen af det militære beredskab. Valutaudgifterne til et forsvarligt beredskabslager af medicinalvarer er anslået til omkring 45 mill. kr. og valutaudgifterne til militære formål og til civilforsvaret til omkring 105 mill. kr., ialt 150 mill. kr. Til det underskud, vi før regnede ud til 600 mill. kr. for tidsrummet fra nu af til udgangen af næste år, skal vi altså lægge 150 mill. kr. for disse beredskabskøb, så vi herefter kommer op på et totalvalutadeficit for tiden, vi her tager i betragtning, på ca. 750 mill. kr.

Jeg skal tilføje, at jeg her har angivet runde tal. I de dokumenter, der er udleveret til rigsdagens vareforsyningsudvalg, hvor tallene er søgt opgjort med større nøjagtighed, er det endelige underskud angivet til 765 mill. kr. Det er altså i dette tal, sagens kerne ligger. Det er heroverfor, at særlige foranstaltninger gøres nødvendige.

Inden jeg går over til en nærmere omtale af de foreslåede foranstaltningers karakter, vil jeg gerne indskyde et par bemærkninger om årsagerne til denne valutakrisens fremkomst.

Hos iøvrigt sikkert særdeles velmenende og velfunderede politiske skribenter indenfor oppositionspressen ser man undertiden det spørgsmål rejst, hvorledes det kan gå til, at Danmark er på vej ind i en valutakrise trods de gode forudsætninger, landets økonomi har haft i det sidste par år. Her tænkes især på den gode høst og Marshallhjælpen, og der spørges direkte: Hvor er Marshallhjælpen blevet af? Er den soldet op?

Svaret herpå er et ganske klart og utvetydigt nej. Marshallhjælpen er ikke blevet soldet op, men tværtimod udnyttet nøjagtigt efter sit formål, nemlig til at genopbygge produktionsapparatet. Samtidig med at Marshallhjælpen har udgjort ca. 1 000 mill. kr., er vore investeringer blevet forøget med mere end 1 600 mill. kr., og yderligere forbedredes alene i 1949 valutasituationen med godt 250 mill. kr.

Det er de store investeringer, der i de senere år har præget landets økonomi. Medens forbruget i mængde kun er steget lidt, omend dets sammensætning er stærkt

forbedret, er investeringerne, målt i faste priser, forøget meget kraftigt med ca. 6 pct. fra 1947 til 1948 og med ca. 13 pct. fra 1948 til 1949. Virkningerne af denne konstruktive udvikling er ikke udeblevet.

Industriproduktionen steg fra 1947 til 1948 med 11 pct. og fra 1948 til 1949 med 8 pct. og lå hermed omkring 25 pct. over produktionen i førkrigsårene. I den forløbne del af 1950 er den yderligere steget og ligger en halv snes procent højere end i fjor.

Byggeriet har gjort gode fremskridt, og det fuldførte etageareal var i 1949 omkring 11 pct. større end i 1939, som var det hidtil største byggeår.

Produktionsforøgelsen har således hovedsagelig fundet anvendelse til udbygning af produktionsapparatet. De investeringer, som dette har nødvendiggjort, er finansieret dels over den indenlandske opsparing, dels ved lån og gaver fra udlandet, herunder naturligvis først og fremmest Marshallhjælpen. Jeg vil dog gerne understrege, at der har været en særlig stærk stigning i den andel af investeringerne, der er finansieret over den indenlandske opsparing. Den private opsparing i Danmark er forøget fra ca. 2,1 milliarder kr. i 1947 til ca. 2,6 milliarder kr. i 1948 og til 3,3 milliarder kr. i 1949.

Disse genopbygningsresultater har kun været mulige, fordi det er lykkedes at holde produktion og beskæftigelse på et højt niveau. Beskæftigelsen har i sommeren 1950 været større end nogensinde tidligere. Produktionsforøgelsen har givet beskæftigelse ikke blot til de tusinder af arbejdere, der før krigen var arbejdsløse, men også til den arbejdskraft, der er blevet overflødiggjort indenfor landbruget som følge af mekaniseringen, og som derfor er vandret fra land til by, og endelig til den årlige befolknings-tilvækst i de arbejdssøgende aldersklasser.

Regeringens økonomiske politik har således hidtil ført til det ønskede mål: produktionsforøgelse og stigende beskæftigelse.

Det er ikke her, fejlen ligger. Kun hvis man som de konservative anser arbejdsløshed og produktionsnedgang for at være passende midler i den økonomiske politik, kan man ønske en ændring heri. Regeringen agter imidlertid på disse områder at følge den samme hovedlinje fremover.

Valutakrisens årsager må fortrinsvis søges et helt andet sted, nemlig i prisudviklingen.

Forskydningen i forholdet mellem vore importpriser og eksportpriser har indtil nu betydet en forringelse af bytteforholdet på op imod 20 pct., og i dette forhold må man søge den væsentligste forklaring på det valutaunderskud, der foreløbig er fremkom-